

VALGFOREDRAG I ALTA

Mange tar velferdsstaten som en selvfølge, nå etter flere tiår med jevn vekst og bedre fordeling.

. En falsk trygghet er farlig. Den må ikke lede oss i de valg vi skal ta.

Vi har i denne valgkampen trukket fram erfaringene fra land der Høyrekreftene styrer. Befolkningen i disse landene har lært noe viktig:

2.

- Den sosiale tryggheten er ingen selvfølge
- Den fulle sysselsettingen er ingen selvfølge
- økonomisk vekst, årlige reallønnsøkninger, raske sosiale forbedringer er ingen selvfølge.

Alt dette avhenger av den politikk som føres. Den avhenger av den regjering som velges. Ikke alle forandringer er forbedringer. Det har de lært i England hvor det nå er 3 mill. arbeidsløse. Det frykter jeg at de også vil lære under Reagans styre i USA.

Jeg tror ikke vi får kristiske forhold i Norge - selv om Arbeiderpartiet ikke skulle vinne valget.

Jeg sa ved valgkampens åpning at vi har et annet sosialt og politisk klima her i landet. De sosialdemokratiske grunnholdninger har fått en sterk stilling i vårt folk.

Men velferdssamfunnet kan bli undergravd dersom vi skal få en borgerlig regjering som er handlingslammet på grunn av indre splid.

Verdensøkonomien er i ulage. Det betyr at også vi i Norge går vanskelige tider i møte. Situasjonen krever fast styring. Dette kan bare en Arbeiderpartiregjering gi fordi bare en slik regjering vil ha et klart handlingsprogram. Mellom de borgerlige partiene er det stor sprik.

Arbeiderpartiet har fem store saker som peker framover:

- Arbeid for alle
- Forsvar for velferdsstaten
- Oljen for hele folket
- Likestilling og demokrati
- Sikkerhet, avspenning og fred

Vi har ikke valgt disse sakene fordi de er lette eller populære. Tvert om: Det er tunge og vanskelige saker der løsningene krever noe av oss. Vi har valgt dem fordi de avgjør vår framtid som folk.

Sikkerhet, avspenning og fred gjelder vårt forhold til andre land. De fire andre -arbeid, velferdsstaten, oljen og likestilling og demokrati gjelder forholdene i vårt eget land.

Det er nær indre sammenheng mellom disse fire sakene. De bygger på arbeiderbevegelsens grunnsyn: solidariteten. Den høyrebølgen som de siste årene har rullet over den vestlige verden har et annet utgangspunkt. Dens hovedbudskap er at enhver er sin egen lykkens smed. Høyre bruker slagordet: "Høyre taler din sak". Det kunne være nærliggende å spørre: Hvem skal tale de andres?

Vi vet jo at problemene i et moderne og komplisert samfunn ikke lar seg løse av den enkelte alene. Det er få steder dette er så klart synlig som i Finnmark. Dere vet det av historisk erfaring. Og dere ser det i dag: Denne landsdelens framtid er avhengig av den politikk som føres. Det må aktiv vilje til. Vilje til felles innsats. Vilje til å bruke samfunnets ressurser til beste for de som særlig trenger det. Hvis markedskreftene skulle rå alene - hvilke perspektiver ville vi da ha for Finnmark?

Dere vet at framtida for Finnmark er knyttet nøye sammen med den solidaritet som de andre er villige til å vise i praktisk politikk. Men målet er at Finnmark i

7.
framtida skal kunne få et bredere og tryggere næringsgrunnlag. Vi har grunn til optimisme. De ressurser som finnes i natur og mennesker skulle kunne gi Finnmark nye muligheter - med spennende utfordringer. Men dere som bor her vet bedre enn alle at vi skal gjennom vanskelige problemer de nærmeste år.

Disse problemene er så store og så vanskelige at de lar seg ikke løse med enkle slagord eller konservative ideer om at det enkelte mennesket eller den enkelte bedrift må klare seg selv.

Jeg har med stor interesse merket meg at Høyrefolkene i Finnmark får vansker med samsvaret mellom liv og lære.

8.

Etter at Høyre i årevis har kritisert Arbeiderpartiet for det som kalles den selektive industripolitikken - at Staten gir direkte støtte til bedrifter i vanskeligheter - ser jeg at Norvik og Listau er raske nok til å støtte den redningsaksjonen Regjeringen la opp for A/S Sydvaranger. Det kan stå som en illustrasjon på hva mange Høyreideer er verd når vi kommer til hverdagens harde problemer.

Det er problemer i Finnmark - i fiskeriene og i gruvedriften. Vi vet at reindriftsnæringen ikke har naturgrunnlag for videre ekspansjon. Vi vet at Finnmark har dårligere levekår enn resten av landet -til dels betydelig dårligere.

Jeg skal komme tilbake til det. Men Finnmark og Nord-Norge har også store og meget lovende muligheter. Det er gjennom planmessig og langsiktig utnyttelse av disse mulighetene framtida ligger. Det er bare gjennom bevisst politisk styring fra fellesskapet vi kan gjøre disse mulighetene til virkelighet. Overlates Finnmark til kreftenes frie spill, vil problemene forsterkes, og fraflyttingen øke. Jeg vil gjerne illustrere dette med konkrete eksempler som viser at det er i solidaritet og fellesskap vi finner løsningene.

De siste par årene har vi fått en omfattende debatt om levekårene i Finnmark. Et viktig utgangspunkt var den levekårsundersøkelsen som ble satt igang av Regjeringen

10.

Bratteli. Den viste at det er betydelige forskjeller i levekår mellom landsdelene. Dette har mange visst av egen erfaring, uten støtte i forskning. Men det er viktig å få systematiske og presise opplysninger som forteller oss hvor vi står.

Levekårsundersøkelsen viste forskjeller på en rekke områder:

- gjennomsnittsutdanningen i Nord-Norge er lavere enn ellers i landet
- at det er flere pasienter pr. lege og tannlege
- at yrkesdeltagelsen er lavere, både blant kvinner og menn

- at langt flere i nord sier at været eller mørket sliter på humøret eller skaper hindringer for ting en ellers ville gjort.

Senere er det gjort en rekke andre undersøkelser, og vi finner opplysninger i den alminnelige statistikken som viser forskjeller som til dels er betydelige. Finnmark har sammenliknet med andre fylker:

- størst arbeidsledighet
- flest uførepensjonister
- lavest inntekter
- høyeste levekostnader
- færrest medisinske spesialister

- flest lærere uten godkjent utdanning
- dårligst utbygd psykisk helsevern
- størst utflytting

Dette er ingen hyggelig liste - og den kunne gjøres lenger. Den viser at levekårene er skjevt fordelt mellom landsdelene. Vi skal se utfordringene rett i øynene. Men vi skal ikke drive med svartmaling. La oss derfor også få med at den forholdsmessige forbedringen har vært størst i Nord-Norge. Dette er ikke et tilfeldig utslag, men resultatet av bevisst politikk. Det er en grunnleggende idé i den demokratiske sosialismen: Vi ønsker likhet - ikke bare i muligheter, men også i resultater. Ikke mekanisk likhet i alle detaljer, men

likeverd. Vi har gjennom mange år satset mer for de grupper og distrikter som har blitt hengende etter - for at de skal komme ut mest mulig likt med andre.

Norge står internasjonalt som foregangsland når det gjelder distriktpolitikk og geografisk omfordeling og satsing på større likhet i levekår.

La meg kort nevne noen av de tingene som er gjennomført.

- Vi har satset på å utvikle en aktiv distrikts- og næringspolitikk for Finnmark og den Nord-Norske landsdel.
- Vi har lagt fram og satt ut i livet flere Nord-Norske planer, sist aksjonsplanen for Nord-Norge.

- Vi har innført bedre lønn og vilkår for lærerne i Finnmark.
- Vi har innført beordringsloven for leger - mot betydelig motstand.
- Vi har satt arbeidsgiveravgiften lavere.
- Vi har reist verdens nordligste universitet i Tromsø.
- Vi har reist lærerutdanningen og distriktshøgskolen i Alta.
- Vi har gitt fortrinn til opptak ved lærerskoler og legeutdanning for ungdom fra landsdelen.

Mye er gjort, og det har ikke gjort seg selv. Det er målrettet innsats fra fellesskapet bygd på solidaritet

og politisk vilje. Men mye er enda ugjort. Det kaller på fantasi og innsatsvilje. Det krever også et lovverk og en vilje til å bruke dette lovverket. Og en ting er sikkert: løsningen ligger ikke i redusert offentlig innsats som må bli resultatet dersom Høyres skatteløfter skal settes ut i livet.

Nå ser vi riktignok at Willoch bruker mye av sin tid om dagen til å løpe fra disse løftene - nå har han det travelt med å si at det nok ikke blir så store beløp - og at det vil ta tid, lang tid før det blir noen lette å snakke om. Vi kan heller ikke regne med å finne løsningene hos dem som kaller nødvendige lovverk for restriksjoner eller offentlig ansatte for byråkrater.

Vi hadde ikke hatt mye helsestell i Finnmark hvis vi skulle bygd på privat praksis.

Det er fortsatt nødvendig med innsats. Kvinneutvalget i Finnmark Arbeiderparti satte i 1978 ned et utvalg som skulle vurdere ulike sider ved levekårene i fylket og fremme forslag om hva som kunne og burde gjøres for å bedre forholdene. Kommunepartier, partilag og LO-avdelinger ble trukket inn i dette arbeidet. Dette utvalget la høsten 1979 fram sin utredning som ble oversendt Finnmark Arbeiderparti som så har fulgt opp arbeidet.

I mai i år ble det holdt en stor levekårskonferanse der blant andre LO-formannen deltok. Her ble det enighet om

å følge arbeidet med levekårsspørsmålene opp gjennom et eget utvalg der LO er engasjert.

Vi har sett at Rolf Presthus har vært ute med antydninger om særregler for å fritta Finnmark når det gjelder statsskatt. Etter det Willoch har sagt de siste dagene, er det tydelig at dette er Presthus' private tanker og ikke Høyres politikk. En annen sak er at dette vil komme dem med høyest inntekt til gode.

Den debatten som har vært ført innenfor arbeiderbevegelsen i Finnmark, har understreket en del viktige spørsmål. Det må være klart at en løser ikke problemene bare ved hjelp av tiltak som er rettet mot det enkelte menneske

eller hushold. Det som ligger under en rekke av de problemer vi kan lese ut av statistikken, er problemer med sysselsettinge. Det er trygghet for arbeid og inntekt som kan gi de virkelige løsninger. Derfor er det innsatsen for å styrke næringslivet og tiltak for å bedre alle former for tjenester som vil være de sentrale satsingsområder. Det betyr i klartekst statlig innsats til beste for næringslivet og statlige overføringer til skoler, helsestell og andre viktige tjenester.

Det er viktig at de løsninger som utvikles i Finnmark er best mulig tilpasset forholdene her i fylket. Derfor er vi avhengige av et sterkt lokalt engasjement.

Forholdene er særegne i Finnmark. Vi har de veldige avstandene. Det koster mer å nå fram - i tid, i krefter, i penger. Dette har ført til at vi for deler av helsestellet ser interessante nyskapninger som det kan være aktuelt å bruke i utkantstrøk ellers i landet. Jeg tenker bl.a. på at en har brakt spesialister i medisin ut i marken og tatt imot pasientene der de bor - heller enn å transportere alle pasientene lange veier til spesialisten. Innenfor barne- og ungdomspsykiatrien har omreisende lag gjort det samme.

Jeg trekker fram disse eksemplene fordi vi trenger lokal innsikt og fantasi for å finne de gode løsningene.

Et av de store problemene i Finnmark har vært stor gjennomtrekk av fagfolk i mange stillinger. Det er ganske klart at bedre utdanning til fylkets egen ungdom her er det viktigste svaret. Gjennom utbygging av videregående skole og høgskole- og universitetsutdanning i landsdelen, har vi gjort lange steg for å innhente forskjellene mellom Finnmark og resten av landet. Men dette er langsiktige tiltak som det tar mange år å se resultatene av. Derfor må vi fortsette med særtiltak for å sikre tilgangen på de fagfolkene vi trenger.

Her i Alta har dere nå under oppbygging et høgskolemiljø som etter hvert vil få stor betydning - både for undervisningstallet og for næringslivet i Nord-Norge.

Jeg vil også nevne at Norsk Institutt for By- og regionforskning har etablert en avdeling i Alta. Dette er med på å skape et fagmiljø for den videre planlegging og utbygging i fylket.

Finnmark har alltid hatt rike naturressurser. Men i historisk tid har mye av denne rikdommen tatt veien sørover. Slik har det vært for fisken, for malmene og for hvalen. Derfor er det en nøkkeloppgave å skape muligheter for at en større del av ressursene kan foredles i landsdelen. Det er ikke minst i dette perspektivet jeg har trukket fram den store vekt vi må legge på utdanning.

22.

En annen nøkkel er selve kartleggingen av de rikdommer naturen her kan by på. Det er dette vi nå er igang med for oljens vedkommende. På samme måte må vi føre videre kartleggingen av de ressursene vi har på land. I nord-kalott-regi legges det nå opp til et større prosjekt for mineralletting der svensker og finner er med. Vi har mange dyktige fagfolk innenfor gruvedrift. Også derfor er det viktig å skaffe oversikt over hvilke ressurser vi kan utvinne i framtida.

Men den største og mest løfterike utvikling, knytter seg selvsagt til oljen. Etter mange års forberedelser og politisk strid, kom leteboringen i nord igang i fjor. Det er funnet olje eller gass eller spor av dette - i fem av de sju hull som til nå er boret.

Dette må karakteriseres som svært oppmuntrende. Jeg vil minne om at det ble boret 32 hull i Nordsjøen før det første funnet ble gjort. Det er gledelig å kunne slå fast at mulighetene for å gjøre drivverdige funn absolutt er tilstede.

Det er nå delt ut 4 blokker på Tromsøflaket og to på Haltenbanken. Den videre tildeling vil bli gjort slik at vi får en framdrift som er best mulig tilpasset forholdene i landsdelen. Regjeringen har gitt uttrykk for at utbyggingen i nord skal gis prioritet dersom drivverdige funn gjøres. Vi vil her legge stor vekt på planleggingen av utbyggingen slik at den skjer på en måte som mest mulig kommer landsdelen til gode. Her vil

transportoppbyggene og anlegg på land spille en stor rolle. Gjennom en slik politikk vil vi få tid til å sette igang oppbygging av kapasitet og kompetanse både i næringsliv og offentlig forvaltning. Det vil gi oss tid til opplæring og utdanning. Hensynet til å skape arbeidsplasser og kvalifiseringsmuligheter for dem som bor i landsdelen vil bli en nøkkeloppgave slik jeg før nevnte.

Leteboringen vil bli ført videre. Dersom vi i løpet av ett eller to år gjør drivverdige funn, vil det være mulig å starte utbyggingen like etter midten av 1980-årene, og starte produksjonen tidlig i 90-årene. Med de felt som nå er vedtatt å bygge ut i sør, vil produksjonen

masimalt nå opp i 60-70 mill. tonn oljeenheter i 1990. Utover i 90-årene synker produksjonen fra funnene i Nordsjøen raskt. Innenfor rammen på 90 millioner tonn er det derfor rom for flere feltutbygginger.

Regjeringen ser på oljevirkksomheten som en stor mulighet for landsdelen. Alt i 1976 satte Regjeringen ned et utvalg som skulle utrede konsekvensene av oljevirkksomheten nord for Stadt. Utvalget ga innstilling i fjor. Der ble det lagt stor vekt på samordnet planlegging og oppbygging av kompetanse og kapasitet. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen legger så stor vekt på å utvikle de menneskelige ressurser i landsdelen. Det er grunnlaget for at naturressursene i landsdelen skal komme menneskene i landsdelen til gode.

Det er Arbeiderpartiets regjeringer som har formet oljepolitikken i Norge. Det har vært en hoveldinje i denne politikken at utviklingen skulle skje under samfunnsmessig styring og kontroll.

En viktig grunn til at vi vil ha sterk styring og visshet om tempoet, er at vi ønsker distriktspolitiske virkninger av oljen. Den linje Arbeiderpartiet har lagt opp til, vil i framtida trekke Midt- og Nord-Norge sterkere inn i bildet.

Usikkerhet og vingling i oljepolitikken vil selvsagt særlig ramme de områder som enda ikke er kommet med.

Nordsjøen er i løpet av 70-årene blitt et kjent farvann for den internasjonale oljeverdenen. I løpet av det neste 10-år vil Haltenbanken, Trønabanken og Tromsø-flaket kanskje bli like godt kjent ute som hjemme. Arbeiderpartiet vil gradvis forskyve oljevirkosomheten nordover. Dere vet at det har vært motstand mot dette. På riksplanet har mellompartiene Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre - opptrådt som bremseklosser. De har vært imot leteboring nord for den 62. breddegraden. De har gått inn for et lavere utvinningstempo. På begge disse måter har de aktivt motarbeidet en bedre distriktsvis fordeling av oljevirkosomheten. Oljen er alt blitt en basisnæring i vårt land. Den gir oppdrag og impulser til andre sektorer. Derfor ønsker vi en gradvis og

28.

planmessig forskyvning nordover til næringssvake distrikter som trenger ny vekst.

Regjeringen har et klart mål: Oljevirkosomheten i nord skal bli en vekstfaktor for landsdelen og for folket som bor her. Det vil kreve grundig planlegging og vilje og evne til styring. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen vil sette ned et Samordningsutvalg for planlegging av oljevirkosomheten i nord.

Det er viktig at utbyggingen blir så sikker som mulig. Det krever god planlegging der konsekvensene og mulighetene for landsdelen blir grundig vurdert.

Jeg vil særlig nevne hensynet til fiskeriene. Vi kan ikke komme bort fra at det kan bli interessekonflikter. Disse må håndteres gjennom god kontakt mellom partene - med sikte på å finne praktiske og økonomiske løsninger alle er tjent med.

Fiskerinæringen er langs store deler av vår kyst det eneste realistiske sysselsettings-alternativ. Tilpassingsprosessen innenfor fiskeriene må derfor være selektiv i den forstand at den ikke går hardt utover steder eller regioner ensidig avhengig av fiske. Videre bør den skje i et tempo som muliggjør lokale omstillinger til den nye situasjonen.

Den situasjonen som vi har hatt i Øst-Finnmark ved invasjon av kobbe østfra og en betydelig svikt i innsiget av fisk, er bekymringsfull. Vi vil under de kommende forhandlinger med Sovjet-Unionen gå inn for en betydelig økning av selkvotene i Østisen. Vi har tidligere påvist at bestanden er for stor. Dette bekreftes av den invasjonen vi har hatt. Regjeringen har tatt situasjonen for befolkningen i Øst-Finnmark meget alvorlig.

I tillegg til de ordninger som allerede er satt i verk, opphevelse av fiskestopp, likviditetslåneordning etc., vil vi øremerke en del av tilleggskvoten for hyse som trålerne får til bedriftene i Øst-Finnmark. Det dreier seg om 2 500 tonn hyse som ferskfisktrålerne skal lande

i Øst-Finnmark. I tillegg vil en nå også søke å få en justering av ordningene med langtidslagring av sei ved bedriftene østpå. Dette er en sak som jeg tror det er funnet en akseptabel løsning på.

Jeg synes det kan være nyttig å se på situasjonen i Finnmark nå og i framtida. Hvis vi går bare et eller to år tilbake, vil vi oppdage at vi den gang sto overfor flere alvorlige problemer i fiskerinæringen, problemer som til en viss grad har funnet sin løsning. Det så ut til svikt i fiske, en lang rekke bedrifter som sto overfor alvorlige økonomiske problemer. Fylket hadde behov for en stimulans for å utvikle næringen videre. Det var nødvendig med omstillinger på enkelte områder,

det vil si en tilpasning av flåte og industri til ressursgrunnlaget.

Dette arbeid har kommet godt igang. Myndighetene har satset betydelige beløp på å skape en trålerstruktur som vil ha et bedre økonomisk fundament enn den gamle organisasjonsformen for trålerne.

De siste år er det også i Finnmark satset på utbyggingen av sjarkflåten. Men samtidig er det nødvendig å unngå en ytterligere kapasitetsøkning i kystflåten. Derfor må vi se hele flåteutviklingen i sammenheng, vi må sette behovet for fornyelse opp mot nødvendigheten av en kapasitetsbegrensning. Og vi må sette kapasitetsspørsmålene

opp mot nødvendigheten av å holde på sysselsettingen i flåten og skape sikre og gode arbeidsplasser om bord.

Fra fiskeindustrien i Finnmark er det forståelse for en omstilling som etter min mening skaper grunnlaget for en positiv utvikling. Det er fra myndighetenes side satset atskillige millioner for å styrke industrien, både gjennom nedbygging av kapasitet på steder hvor det er for mange bedrifter og ved å støtte bedrifter på steder hvor det ikke finnes andre arbeidsplasser enn det ene anlegget. I Berlevåg har vi etter mitt syn et bra eksempel, der en nyttet et av anleggene som serviceanlegg for flåten. Det er et mønster som jeg håper blir fulgt av mange kommuner. Regjeringen har hatt den glede å

støtte planleggingsinitiativ i flere kommuner i Finnmark, der man ønsker å vurdere kapasiteten og omfanget av fiskerinæringen i forholdet til ressursgrunnlaget. Dette lover meget godt.

Jeg synes vi er kommet et stykke på vei og vi er vel nødt til å gå videre denne vei. Derfor har jeg tro på framtida for fiskerinæringen også i Finnmark.

La meg så kort kommentere status og framdrift for utbyggingen av Alta-Kautokeino vassdraget.

Det skulle være unødvendig å bekrefte Regjeringens syn nok en gang. Men i en valgkampatmosfære kan det være

nødvendig igjen å gjøre det klart at Regjeringen vil gjennomføre utbyggingen i henhold til Stortingets vedtak.

Da det i vår viste seg at forholdet til Kulturminneloven ikke var tilfredsstillende klarlagt, vedtok Regjeringen at anleggsarbeidene delvis måtte innstilles inntil de berørte områder var skikkelig undersøkt av Tromsø Museum som det ansvarlige organ.

Etter nærmere avklaringer mellom Tromsø Museum og NVE, viste det seg at den allerede påbegynte del av anleggsveien kunne fullføres. En begrenset anleggsvirksomhet har derfor kunnet pågå utover våren og forsommeren. I løpet

av sommeren har Tromsø Museum gjort sine undersøkelser i marken og avlevert sin rapport. Det har deretter vært foretatt befaring av veitraséen.

Rapporten er nå til vurdering i de berørte departementer og NVE. Det vil være nødvendig med visse endringer som følge av påviste kulturminner. Når de nødvendige vurderinger og drøftelser er gjennomført, vil saken bli lagt fram for Regjeringen. Anleggsarbeidene vil bli satt i gang så snart alle forhold til kulturminnene er avklart.

Det har tatt tid å få avklart forholdene til kulturminneloven. Fra Regjeringens side har vi imidlertid lagt vekt på å underlegge saken normal og grundig behandling.

Dette er generelt sett et selvfølgelig krav i alle saker. Med den særegne forhistorie i denne saken, er dette krav særlig viktig.

Mens Arbeiderpartiet har et klart program, er det innhyllet i tåke hva de borgerlige partiene vil gjøre, hvis de får regjeringsmakt. Høyre har i alle år lovet skattelettelser. I løpet av 1981 har de satt fram følgende løfter:

1. Personskatten reduseres med 7 milliarder på 4 år. Dette står i valgbrosjyrene fra Partiet Høyre.
2. Bedriftsskattene reduseres på en rekke punkter - dette står i stortingsdokumenter
3. Investeringsavgiften tas bort i løpet av få år.
(Dette er fremsatt av Høyres hovedtalsmann i Stortingsdebatten om bedriftsskattene).

38.

Det årlige skattetapet av disse forslagene er omlag 12 milliarder eller en åttendedel av statsbudsjettet. Dette er skriftlig og offentlig fremsatte forslag fra Høyres ledende tillitsvalgte. I radioen tirsdag morgen kaller Høyres gruppesekretær dette for "Arbeiderpartiets påstander". Når vi refererer og legger sammen Høyres egne forslag - da blir de altså til påstander!

Men nå har Willoch fått det travelt med å løpe fra løftene. Han sier i Aftenposten 31. august at de 7 milliardene gjelder i forhold til 1979. De 3 milliardene som Regjeringen alt har gjennomført skal altså trekkes fra - da var det straks bare 4 igjen. La oss gå tilbake til Høyres brosjyre - der står det ordrett: "Samlet vil Høyres

skatteskisse innebære en reduksjon i skatten på 7 milliarder - alt er gjennomført av Arbeiderpartiet.

Videre sier Willoch at reduksjonene skal komme "skrittvis". Det som skal gi grunnlag for reduksjonene, er den økte økonomiske veksten som Høyre påstår deres politikk vil gi.

I virkeligheten er skatteletten skutt langt ut i det blå. Erfaringene underbygger ikke at skatteletter påvirker den økonomiske veksten så sterkt at Willochs resonnement holder. Det ville jo være spesielt oppsiktsvekkende dersom så små skattelettelser som Høyre sier de vil gjøre straks, kunne utløse så mektige krefter.

40.

Og så var det utgiftene. De tre partiene sier at den innstillingen de tre partiene ga til langtidsprogrammet i Stortinget i vår, er grunnlaget for deres politikk. Her er det gitt en lang rekke løfter om økt innsats for mange gode formål. Forsvaret, sykehusene, veiene, barnefamiliene, er bare noen få av alle områder de påstår skal tilgodeses med større bevilgninger.

Nå sier Willoch: "Lettelser må kombineres med mindre vekst i de offentlige ytelser til å begynne med."

Presthus sier: "De fleste offentlige utgiftsposter må få lavere vekst".

Betyr dette at de områder der de borgerlige har lovt

større innsats enn regjeringens langtidsprogram, skal få mindre "til å begynne med"? Løftene om større innsats skytes også ut i det blå - på samme måten som skatteløftene.

Arbeiderpartiet har gjennom hele valgkampen påvist at Høyres løfter ikke henger sammen. Nå innrømmer Høyre i virkeligheten det samme. De slår av på skatteløftene. De slår av på løfter om økt innsats. Alt skytes ut i en usikker framtid.

Men Høyres ledere må hele tiden ha visst at regnestykkene ikke går opp.

Det som nå er Høyres trøst er at større vekst etter hvert skal løse problemene. Men hva er erfaringene? Under Borten-regjeringen var veksten lavere enn både før og etterpå. I Sverige og Storbritannia er det ikke imponerende resultater av den såkalte vekstfremmende politikken.

Det eneste den har utløst i Sverige er en serie med regjeringsskriser - 4 regjeringer på 5 år.

I tillegg til den uklarhet som er skapt omkring Høyres program, vil en borgerlig regjering by på ytterligere usikkerhet. Vi skal huske at partiprogrammene til de borgerlige partier spriker så sterkt i dag at en borgerlig

regjering må bli svært så handlingslammet. De er uenige om oljepolitikken, i abortsaken, skattepolitikken og på en rekke andre sentrale områder.

Dette er betenkelig i de vanskelige tider vi går imøte - fordi landet nå mer enn noengang trenger en fast styring. Uten fast styring vil den økonomiske utviklingen svekke grunnlaget for velferdsstaten.

Dessuten vet vi at sterke krefter innen Høyre vil presse for de skattelettelser som er lovet. Også disse krefter må høres når de politiske kompromissene skal utformes.

Det norske folk må nå velge: Ønsker vi en regjering som vet hva den vil og som kan vise til resultater? Eller skal vi kaste oss og lande ut i et borgerlig eksperiment, med ukjent program og ukjent kurs?

Store velgergrupper er i bevegelse. Valget er ikke avgjort. Nå gjelder det å få fram hva partiene står for. Valget skal dreie seg om hvordan landet skal styres. Det er her de borgerlige svikter. Vi kan stå ved våre resultater. Arbeiderpartiet gir velgerne svar før de skal ta standpunkt.